

Pedagogisch werkplan Kinderdagverblijf Dapper

Dit pedagogisch werkplan is bedoeld voor pedagogisch medewerkers en voor de ouders van Kinderdagverblijf Dapper

Locatie: KDV Brummelbos

1.	Beleid in praktijk	3
2.	De interactieprincipes als leidraad van ons pedagogisch handelen	3
2.1	Initiatieven waarnemen en volgen	3
2.2	Initiatieven ontvangen (verbaal en non-verbaal)	3
2.3	Benoemen	3
2.4	Beurtverdeling	4
2.5	Leiding geven, leiding nemen	4
2.6	Ik benoemen	4
3.	Vestiging	5
3.1	Groepsindeling	5
3.2	Preventie	5
3.3	Medische hulp	5
3.4	Voertaal	6
3.5	Samenwerkingsverbanden	6
3.6	Kennisoverdracht	6
3.7	BKR	6
3.8	Samenvoegen groepen	6
4.	Begeleiding	7
4.1	Wennen	7
4.2	Daginvulling	7
4.3	Maaltijden en tussendoortjes	7
4.4	Traktaties	7
4.5	Zieke kinderen	7
4.6	Medicijnen	8
5.	Seksuele ontwikkeling	9
6.	Ontwikkelingsgericht werken	10
6.1	Verschillen tussen jongens en meisjes	11
6.2	Vallen en opstaan	11
6.3	Meer van hetzelfde	11
6.4	Het doen telt	12
6.5	Signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling	12
6.6	Observatie systeem Doen, praten en bewegen	13
7.	Sfeer op de groep	14
7.1	Ruimte: indeling en aankleding	14
7.2	Bijzondere momenten	14
7.3	Belonen en corrigeren	14
8.	Oudercontacten	16
8.1	Het doel	16
8.2	Breng- en haalmomenten	16
8.3	Gesprekken	16
8.4	Schriftelijke informatie	16
8.5	Oudercommissie	16
8.6	Personeel en opleiding	16
8.7	Veiligheid en gezondheid	17
9.	Niet tevreden? Vertel het ons	18

1. Beleid in praktijk

Het algemeen pedagogisch beleid van Dapper vormt het uitgangspunt voor de manier waarop wij dagelijks met de kinderen omgaan. Op basis hiervan stellen we dit pedagogisch werkplan samen. Hierin laten we zien hoe de pedagogisch medewerkers, het algemeen pedagogisch beleid van Dapper in praktijk brengen op onze vestiging. Wij stellen de behoefte van het kind steeds centraal.

2. De interactieprincipes als leidraad voor ons pedagogisch handelen

We gaan uit van vier pedagogische basisdoelen voor de opvoeding. Wij zorgen ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen (1), geven ze de gelegenheid zich persoonlijk (2) en sociaal (3) te ontwikkelen en om zich de normen en waarden van onze samenleving eigen te maken (4). Om deze doelen te verwezenlijken en zo goed mogelijk aan te sluiten bij zowel de individuele ontwikkeling en belevingswereld van een kind als bij het groepsproces, passen we de methodiek van de interactieprincipes toe. Deze zes principes draaien om de initiatieven die kinderen nemen. We beschrijven ze hieronder.

2.1 Initiatieven waarnemen en volgen

Het kind neemt van nature initiatieven om zich te ontwikkelen en om contact met anderen te krijgen. Het daadwerkelijk waarnemen van deze initiatieven is van groot belang om in contact met elkaar te komen. Je kunt immers alleen reageren op wat je hoort en ziet. Door heel gericht te kijken en te luisteren naar kinderen, kunnen we deze initiatieven waarnemen en volgen. Overigens hebben jonge kinderen meer tijd nodig om opgedane indrukken te verwerken en hierop te reageren dan oudere kinderen.

2.2 Initiatieven ontvangen (verbaal en non-verbaal)

Ingaan op een initiatief (ontvangen), ondersteunt de ontwikkeling van een kind. We laten een kind door middel van een ontvangstbevestiging merken dat we belangstelling hebben voor de initiatieven die het neemt. Een ontvangstbevestiging kan zijn: je toewenden, oogcontact maken, op vriendelijke toon verbaal reageren, vriendelijke gezichtsuitdrukking, vriendelijke houding, meedoen, ja knikken, ja zeggen, herhalen wat een kind zegt.

Zo'n positieve ontvangst stelt een kind gerust; het merkt dat de volwassene hem begrijpt en voelt zich dan gezien, bevestigd en emotioneel veilig. En een kind dat zich emotioneel veilig voelt, durft meer initiatieven te nemen en kan zo zijn persoonlijke en sociale competentie verder ontwikkelen.

2.3 Benoemen

Benoemen wil zeggen: taal geven aan ons eigen handelen en aan datgene wat we zien bij de kinderen. Door te benoemen wat we horen of zien, krijgen we contact met het kind. Daarnaast ondersteunt het benoemen de taalontwikkeling (persoonlijke competentie) van kinderen. Benoemen is verwoorden van eigen initiatieven, initiatieven van een kind, gebeurtenissen in de omgeving, alles wat er te zien is.

De pedagogisch medewerker zegt (benoemt) wat ze doet of gaat doen. Door het geven van informatie weet het kind wat er gaat gebeuren; dit scheidt duidelijkheid en geeft rust. Zo bevordert 'benoemen' ook de emotionele veiligheid.

Bij het benoemen kunnen we 'sfeercommunicatie' toepassen: het benoemen van initiatieven, emoties, gebeurtenissen van een kind en dit terugkoppelen naar de hele groep. Hierdoor raken kinderen bij elkaar betrokken en maken we ze sociaal attent op elkaar. Bijvoorbeeld: "Marco, ik zie dat je Patrick aan het helpen bent; je bent een kanjer!" Door Marco in de groep een compliment te geven, wordt de aandacht op zijn initiatief gevestigd (een compliment wil iedereen immers graag horen). Kinderen zien dat Marco sociaal wenselijk gedrag toont. Zo wordt de ontwikkeling van de

sociale competentie gestimuleerd door wenselijk gedrag uit te vergroten. Tegelijkertijd zorgt dit voor overdracht van normen en waarden.

2.4 Beurtverdeling

In contact met kinderen is het wisselen van beurten belangrijk, zodat iedereen aan de beurt komt. De betrokkenheid van de kinderen duurt langer, als een kind weet dat het aan de beurt komt. Door andere kinderen bij een gesprek te betrekken, maken we kinderen sociaal attent op elkaar. Door te zorgen voor een goede beurtverdeling helpen we het kind zich te ontwikkelen. We geven het kind de tijd en zorgen voor de ruimte en rust die het nodig heeft om te reageren; dit nodigt hem uit om meer initiatieven te nemen.

2.5 Leiding geven, leiding nemen

Leiding geven is kindvolgend. We geven het kind de leiding door het te volgen, bijvoorbeeld wanneer het een gewenst initiatief neemt. We moedigen hem aan meer initiatief te nemen door het positief te benoemen.

Leiding nemen is kindsturend. We nemen de leiding om een kind bij te sturen, bijvoorbeeld omdat het een 'ongewenst' initiatief neemt. Omdat een kind meer leert van positieve bekrachtiging dan van een negatieve afwijzing, doen we dit op een positieve, respectvolle manier: het 'ongewenste' initiatief wordt op een neutrale manier ontvangen; daarna kiezen we een positieve benadering om het initiatief naar 'gewenst' om te buigen.

Een voorbeeld:

De nieuwe PIPO is binnen. Youri grist hem van de tafel en duikt de leeshoek in. Je ziet de teleurstelling op het gezicht van Patrick (waarnemen / volgen); "Patrick ik zie dat jij ook graag de PIPO wilde lezen klopt dat? (benoemen en beurtverdeling) Zullen we samen naar Youri lopen om een oplossing te zoeken?" (leiding nemen)

2.6 Ik-benoeming

In contact met kinderen is het belangrijk dat wij onszelf benoemen als 'ik' (en dus niet met onze naam). Het kind leert zo het verschil tussen 'ik' en 'jij' en dat draagt bij aan de ontwikkeling van het zelfbesef. Bovendien druk je door de ik-vorm uit dat je deel uitmaakt van de groep, in de groep staat. De ik-benoeming ondersteunt het leidinggeven en leiding nemen.

Vestiging

3.1 Groepsindeling

Binnen ons kinderdagverblijf worden kinderen opgevangen in de stamgroep met daarbij horende vaste pedagogisch medewerkers.

Stamgroep	Dagen	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Maximaal aantal stagiaires
KDV de Brummelbos	Maandag t/m vrijdag	0 tot en met 4 jaar	16	3/4	1
Peutergroep* de Brummelbos	Dinsdagochtend Woensdagochtend Donderdagochtend	2,5 tot 4 jaar	16	1/2	1

* de peutergroep is bovengenoemde ochtenden geopend wanneer er genoeg peuters aanwezig zijn. Wanneer de groep dit niet toe laat zullen er, wanneer mogelijk, passende activiteiten aan peuters worden aangeboden in het peuterlokaal.

We werken met vaste leidsters op de groepen. Iedere groep kent dus vaste leidster. Deze leidsters hebben vaste werkdagen. Dagelijks is er minimaal 1 vast gezicht per basisgroep aanwezig. In de praktijk zijn dit meestal 2 vaste gezichten op de groep.

Achterwachtregeling

Indien er gezien het aantal kinderen dat aanwezig is, maar één pedagogisch medewerker hoeft te zijn geldt dat er 1 medewerker als “back up” klaar staat. Dit is doorgaans Miriam Möhlmann. Wanneer zij deze taak niet op zich kan nemen neemt Marjolein Gommers haar waar.

Dienstroosters

Wij bieden naast vaste uren afname ook flexibele opvang, wij proberen zoveel mogelijk stabiliteit te bieden. Dit doen wij onder andere door iedere dag vaste pedagogisch medewerkers in te zetten. Iedere groep heeft per dag minimaal 1 vast gezicht maar meestal 2 vaste gezichten. Uiteraard houden wij het BKR in acht.

Er is maximaal 1 stagiaire per groep aanwezig en twee per locatie. We hanteren ook de 33% eis. Per 2 pedagogisch medewerker is er maximaal 1 stagiaire aanwezig.

3.2 preventie

Jaarlijks wordt de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol ‘grensoverschrijdend gedrag’ met het team besproken.

3.3 Medische hulp

Er zijn altijd één of meerdere medewerkers aanwezig, die opgeleid zijn tot bedrijfshulpverlener (BHV) of EHBO’er. De BHV- er/ EHBO’er volgt elk jaar een herhalingsstraining.

Indien consultatie door een arts voor een kind nodig is dan nemen we contact op met de ouders. Alleen in uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld als we ouders onverhoopt niet kunnen bereiken) beslist de beroepskracht om contact op te nemen met de huisarts van het kind. De gegevens van de huisarts staan vermeld op het kindgegevensformulier en/of staan in het systeem NIO.

Soms kan het noodzakelijk zijn om direct medische hulp in te roepen. In die gevallen gaan wij naar de dichtstbijzijnde EHBO-post (de huisartsenpost in het Scheper Ziekenhuis) of bellen we 112. Uiteraard bellen wij de ouders dan zo snel mogelijk.

3.4 Voertaal

Op het kinderdagverblijf is de voertaal Nederlands. Het beheersen van de Nederlandse taal is de eerste stap naar een succesvolle (school)loopbaan. In onze voorschool wordt door alle beroepskrachten en beroepskrachten in opleiding Nederlands gesproken en wordt een zo omvangrijk mogelijk en goed taalaanbod gerealiseerd.

3.5 Samenwerkingsverbanden

Kinderopvang Dapper organiseert met regelmaat activiteiten of neemt deel aan activiteiten in het dorp die worden georganiseerd door de Brede School. Het kinderdagverblijf neemt ook deel aan passende activiteiten georganiseerd door basisschool de Brummelbos.

3.6 Kennisoverdracht

Door middel van periodieke vergaderingen wordt het personeel van kinderopvang Dapper op de hoogte gebracht over het pedagogisch beleid.

3.7 BKR

Binnen onze organisatie voldoet de personele bezetting aan de eisen van de BKR.

Op de groepen waarop tien uur aaneengesloten opvang geboden wordt, kijken wij maximaal 3 uur per dag af binnen de volgende kaders;

- Tijdens de regulieren pauze tijden. We streven er naar tussen 12:00u – 14:00u pauze te nemen. Elk pedagogisch medewerker heeft recht op 30min pauze.
- Kolf momenten
- Oudergesprekken
- Functioneringsgesprekken/coachgesprekken
- Brengen/halen kinderen

Tijdens deze momenten zorgen wij voor de emotionele veiligheid door in te spelen op de behoefte van de kinderen. De invulling hiervan kan verschillend zijn hierbij kan je denken aan een activiteit, vrij spel, buiten spelen. We zorgen er voor dat vanuit het vaste team pedagogisch medewerkers (werkend op dezelfde locatie) de groep opvangen. De pedagogische doelen zijn ook tijdens deze momenten leidend en vormen de afweging voor het wel of niet kunnen afwijken van het BKR.

3.8 Samenvoegen groepen

Ouders worden tijdens het intake gesprek op de hoogte gebracht van het incidenteel samenvoegen van de stamgroepen/basisgroepen (BSO en Kinderdagverblijf). Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens vakanties of onderbezetting van kinderen op een groep of aan het begin/einde van de dag. Daarnaast is de informatie verwerkt in het contract. Het samenvoegen van groepen gebeurt alleen op één dezelfde locatie. Het kind-leidster ratio is bepalend of de groepen worden samengevoegd.

4. Begeleiding

4.1 Wennen

Voordat een kind naar het Kinderdagverblijf komt, nodigen we hem samen met de ouders uit in de groepsruimte, om alvast kennis te komen maken met de pedagogisch medewerker en de andere kinderen. Toch kan de eerste dag op de Kinderopvang nog een grote overgang zijn voor een kind. Daarom spreken we tijdens de kennismaking met ouders en kind af of er behoefte is aan een wenperiode. Als de beroepskracht-kind-ratio dit toelaat kan een kind komen wennen voor de officiële plaatsingsdatum.

Wij adviseren ouders om het kind alleen te laten wennen in de groep wanneer ze de gehele tijd bereikbaar zijn. Afhankelijk van het kind kan het wennen uit één of twee keer meedraaien bestaan.

4.2 Dagingvulling

De dagindeling op het kinderdagverblijf

De dagindeling ziet er in grote lijnen zoals hieronder omschreven uit. In hoeverre kinderen aan de activiteiten deelnemen is mede afhankelijk van de tijden waarop zij worden gebracht en gehaald.

	Kinderopvang Brummelbos
6.30 – 9.30/10.00 u	Ontvangst / korte overdracht ouders, kinderen kunnen vrij spelen
9.30/10.00 u	Drinken en fruit moment
10.00/10:30 u	Vast verschoonmoment (thema) Activiteit voor de kinderen of (buiten) spelen. We spelen buiten wanneer het weer dit toelaat.
11.30/12.00 u	Lunch: het smeren en eten van de boterham gebeurt aan tafel. Vast verschoonmoment
12.30/13.00 u	De kinderen die een middagslaapje nodig hebben gaan naar bed, de andere gaan spelen of er wordt een activiteit georganiseerd. Verschoonmoment voor kinderen die uit bed komen
14.30/15.30 u	Drinken + fruit + cracker Activiteit voor de kinderen/ spelen. Als het weer het toelaat gaan we buiten spelen. Vast verschoonmoment.
16:30	Snack moment (soepstengel en drinken)
18.00 u	De laatste kinderen worden gehaald

	Peutergroep Brummelbos
8:00/9:00	Inloop – vrij spelen
09:00	Kring moment
09:15	Vrij spelen/hoeken kiezen
09:30	Fruitmoment Aansluitend plassen en verschonen van luiers
10:30	Buiten spelen of knutselen (atelierstijd)
11:30/12:00	Brood eten Aansluitend plassen en verschonen van luiers
12:30	Kinderen die slapen tussen de middag gaan op bed De rest van de kinderen mogen vrij spelen
13:30	Tafel activiteit of buiten spelen
14:30	Groep KDV en PG worden samengevoegd

4.3 Maaltijden en tussendoortjes

Eten en drinken met kinderen is een ontspannen, sociale activiteit. Bij warm weer en lichamelijke inspanning letten we er extra op dat ze voldoende drinken.

4.4 Traktaties

Bij vieringen mogen kinderen trakteren. Wanneer kinderen willen trakteren met hun verjaardag of wanneer zij van het kinderdagverblijf afgaan, is dit natuurlijk mogelijk. Wij stimuleren hierin wel een gezonde traktatie.

4.5 Zieke kinderen

Een ziek kind voelt zich thuis het prettigst; wij kunnen de zieke veelal niet de extra zorg en aandacht geven die het nodig heeft. Als een kind zich duidelijk niet lekker voelt of verhoging lijkt te hebben, nemen we contact op met de ouders om te overleggen.

Op een enkele uitzondering na, kan een kind met een besmettelijke ziekte gewoon op het KDV komen. Om te bepalen bij welke ziekte en hoe lang een kind eventueel beter thuis kan blijven, houden wij ons aan de richtlijnen van de GGD. Wij vinden het belangrijk te weten óf en om welke besmettelijke ziekte het gaat vanwege onze meldingsplicht aan de GGD. Bovendien kunnen wij dan de andere ouders van het kinderdagverblijf op de hoogte stellen; vooral voor zwangeren is dit van belang. Als kinderen op het KDV een besmettelijke ziekte hebben (of als er hoofdluis heerst), dan vermelden wij dat op een poster op de deur van het kinderdagverblijf.

4.6 Medicijnen

Ouders kunnen aan ons vragen om hun kind bepaalde geneesmiddelen toe te dienen. Dit kunnen geneesmiddelen zijn die door de huisarts of specialist zijn voorgeschreven en dus 'op recept' en op naam van het kind zijn verkregen. Daarnaast geldt dit ook voor (homeopathische) zelfzorgmiddelen, die niet 'op recept' verkregen zijn, bij apotheker en drogist. Wij kunnen alleen aan dit verzoek voldoen als het middel in de originele verpakking met originele (geen kopie) bijsluiter wordt aangeleverd óf als op het middel of op de verpakking staat aangegeven hoe het middel moet worden toegediend. Bovendien vragen we van ouders om een verklaring medicijntoediening in te vullen. Paracetamol en overige koortsverlagende zelfzorgmiddelen vormen hierop een uitzondering. Koorts is een natuurlijke reactie van het lichaam ten aanzien van een virus/infectie. Door het gebruik van paracetamol wordt deze reactie onderdrukt. Bovendien kan door het gebruik van paracetamol een allergische reactie optreden (huiduitslag, galbulten). Indien wij het nodig achten om paracetamol te geven, zullen wij eerst contact opnemen met de ouders.

5. Seksuele ontwikkeling

Peuters kunnen heel nieuwsgierig zijn naar hun lijfje en dat van anderen. Ze worden zich bewust van de lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes. 'Doktertje' spelen en 'vader & moedertje' zijn favoriet in de peuter- en kleuterleeftijd. Deze spelletjes zijn een normaal onderdeel van de seksuele ontwikkeling. We verbieden het niet, maar kunnen er wel regels aan stellen en begrenzen.

Bijvoorbeeld dat we voorzichtig met elkaar moeten zijn, en dat kinderen 'nee' mogen zeggen als ze iets niet prettig vinden. Ook zijn we er alert op dat er niets in lichaamsopeningen (mond, oor, neus, vagina, billen) wordt gestopt. Wij hebben hierin een observerende taak, zodat we weten wat er bij de kinderen speelt. Kleuters willen alles weten. Dit geldt ook voor seksualiteit. Zwangerschap en geboorte hebben voor peuters nog geen relatie met seksualiteit. We vinden het wel belangrijk om op hun vragen in te gaan. Dit doen we dan ook zo veel mogelijk.

We maken geen foto's of film opnamen van blote kinderen.

6. Ontwikkelingsgericht werken

Op het Kinderdagverblijf mag ieder kind zijn zoals hij of zij is. Ieder kind is verschillend, heeft een ander karakter en heeft eigen mogelijkheden. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en eigen manier. De leidsters komen hierin tegemoet door aan te sluiten bij de behoeften van de kinderen.

Het Kinderdagverblijf en de basisschool werken samen aan thema's en projecten. Dit wordt voorafgaand met elkaar afgestemd.

- taalontwikkeling
- ontluikende rekenontwikkeling
- sociaal- emotioneel gedrag
- (zelf)redzaamheid
- motoriek- creatief vermogen

De activiteiten richten zich op bovenstaande ontwikkelingsgebieden.

Visie:

Elk jong kind verwondert zich over de wereld om hem heen. Het ontdekt, leert en ontwikkelt zich als het de ruimte krijgt om zelf dingen uit te proberen en te ervaren. We willen het kind daarom een omgeving, spelmogelijkheden en activiteiten bieden die uitnodigen en uitdagen tot verwondering. Een omgeving en mogelijkheden die nieuwsgierig maken en waar wat in- en mee te beleven is. We bieden het kind mogelijkheden om te kiezen en willen de keuzes van kinderen respecteren. Dit betekent niet dat we kinderen altijd maar gewoon hun gang laten gaan: we bieden ook structuur en houvast, maar letten er steeds op dat kinderen vooral veel zelf kunnen ontdekken en ervaren. We houden rekening met individuele verschillen tussen kinderen. Het accent ligt op spel, fantasie en expressie.

Bij het aanbod aan spelmaterialen, bij de inrichting en activiteiten letten we op variatie, waarbij aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden aandacht wordt besteed. Zo zorgen we ervoor dat elk kind ervaringen opdoet binnen alle ontwikkelingsaspecten.

- Lichamelijke ontwikkeling (grote en fijne motoriek) en zintuiglijke ontwikkeling (voelen, ruiken, proeven, horen, zien) Voorbeelden grote motoriek: lopen, rennen, klimmen, een bal gooien, voetballen, bewegingspel, (kleuter)dans, buiten spelen.
- Fijne motoriek: een toren bouwen, een potlood gebruiken, een puzzel maken, knutselen, timmeren, leren knippen met de schaar.
- Zintuiglijke ontwikkeling: geluiden ontdekken, proeven hoe iets smaakt, verschil voelen tussen klei en zand
- Cognitie (waarnemen, denken, probleem oplossen): Begrippen als hoog-laag, klein-groot, boven-onder, ontdekken van verhoudingen bijv. dat je moet bukken als je onder de tafel door wilt lopen, vorm kleur, puzzelen.
- Taal-/spraakontwikkeling: Verwoorden wat je doet en wat je ziet, vertellen, elke dag voorlezen, maar ook samen zingen, rijmpjes en gedichten, luisterspelletjes
- Ontwikkeling van creativiteit en fantasie: Fantasiespel en verkleeden, poppen, tekenen verven, kleien, muziek maken.

We bouwen voort op waar het kind in zijn ontwikkeling aan toe is. We geven het de ruimte en bieden de mogelijkheid om net een stapje verder te komen.

Peuters krijgen geleidelijk aan steeds meer behoefte om de eigen gang te gaan, "zelfstandig" te zijn en letterlijk verder te kijken. Zij willen klimmen en klauteren en ervaren wat je allemaal kunt doen. Ze ontdekken hoe leuk het is om samen dingen te doen, maar willen ook "zelf doen" en spel materiaal voor zichzelf houden. Peuters ontdekken hoe ze in hun spel met de andere kinderen probleempjes

op kunnen lossen. We spelen in op deze groeiende behoefte van de kinderen en stimuleren hen hierbij.

We vinden buitenspelen en liefst dagelijks naar buiten gaan belangrijk voor kinderen. Buiten kun je rennen, ravotten, ballen, fietsen, merken dat de wind de ballon wegblaast en ontdekken hoe heerlijk het is om heel hard in een plas te stampen. Met krijt kun je tekenen, een hinkelbaan maken, maar ook een weg of racebaan voor autootjes. Zand en water zijn onmisbaar speelmateriaal voor kinderen.

Bij allerlei activiteiten worden de fijne en grove motoriek geoefend. De fijne motoriek wordt geoefend bij b.v. het knutselen, verven, puzzelen en/of spelen met constructiemateriaal en eten en drinken. De grove motoriek wordt geoefend bij het rennen, fietsen, klimmen. De indeling van de binnen en buitenspeelruimtes en het speelgoed zijn dan ook afgestemd op de leeftijdsgroep die daar gebruik van maakt. Buiten is er voldoende ruimte waar de kinderen kunnen spelen, sporten, klimmen en ontdekken.

Wij stimuleren de creatieve ontwikkeling van de kinderen door ze allerlei verschillende materialen en activiteiten aan te bieden en ze te laten ontdekken wat je daarmee kan doen. Onder creativiteit verstaan we niet alleen het doen van allerlei handarbeidactiviteiten maar ook het doen van kringspelletjes, spelletjes aan tafel, het maken van- en luisteren naar muziek en bezig zijn met fantasiespel.

Bij de handarbeidactiviteiten gaat het er vooral om dat de kinderen vol enthousiasme met het aangeboden materiaal aan de slag gaan. Er wordt met thema's gewerkt zoals de jaargetijden, Sinterklaas, Kerst, zomerfeest enz. Dit biedt veel leuke aanknopingspunten om met de genoemde vormen bezig te zijn. We sluiten met de genoemde feestdagen aan bij de basisschool en vieren waar mogelijk samen.

6.1 Verschillen tussen jongens en meisjes

We spelen in op de verschillende interesses en behoeften die jongens en meisjes kunnen hebben. Die verschillen hebben deels te maken met de ontwikkeling van de hersenen. De linker hersenhelft ontwikkelt zich langzamer dan de rechter. En door de invloed van het mannelijke hormoon testosteron, verloopt dat proces bij jongens langzamer. Daarom hebben zij meer behoefte aan grof motorische bewegingen, waarbij ze letterlijk de ruimte nodig hebben. Ze kunnen al snel hun interesse verliezen bij activiteiten die een beroep doen op hun fijne motoriek. De ontwikkeling van de fijne motoriek verloopt bij meisjes sneller; daarom zal hun spanningsboog bij dergelijke activiteiten groter zijn dan bij jongens. Om dezelfde reden uiten jongens zich veelal fysieker en stoeien daarom graag met elkaar. We kijken naar het individuele kind en sluiten aan op zijn/haar behoefte ongeacht of het een jongen of een meisje is. Ieder kind krijgt de ruimte die het nodig heeft.

6.2 Vallen en opstaan

Wij geven kinderen de ruimte situaties te oefenen en ervarend te leren. Dit gebeurt soms letterlijk met vallen en opstaan, bijvoorbeeld tijdens het spelen op het plein. Kinderen leren zo risico's in te schatten. Spelen zonder risico kan niet, uiteraard begeleiden wij de kinderen hierin.

6.3 Meer van hetzelfde

Kinderen willen soms gedurende langere tijd achter elkaar met dezelfde activiteit bezig zijn. Bijvoorbeeld de hele week met duplo of in de poppenhoek spelen. Alle ervaringen krijgen de tijd om in de hersenen te worden opgeslagen.

We geven kinderen die langere tijd met een zelfde activiteit bezig willen zijn daarvoor de gelegenheid en tijd.

6.4 Het doen telt

Voor alle kinderen geldt dat het eindresultaat van hun activiteit niet belangrijk is, maar de weg ernaar toe. Die weg bestaat uit uitproberen en ervaringen opdoen. Zo is het bijvoorbeeld een enorme ervaring als een kind zelfstandig aan de hand een mooi blokkentoren bouwt. Dat vergroot zijn zelfvertrouwen en zelfstandigheid.

6.5 Signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling.

Mentorschap

Binnen Kinderopvang Dapper vinden we het belangrijk dat ieder kind geen belemmering ondervindt in zijn/haar ontwikkelingsproces. Het signaleren van eventuele problemen in de ontwikkeling van een kind is een taak van het kinderdagverblijf. De pedagogisch medewerker let op de totale ontwikkeling van het kind. Wanneer gesignaleerd wordt dat de spontane ontwikkeling van een kind geremd wordt, door welke oorzaak dan ook, helpen wij in overleg met de ouders en naar vermogen van de pedagogisch medewerker, het ontwikkelingsproces extra te stimuleren. De pedagogisch medewerker is dan ook geschoold in het signaleren van ontwikkelingsproblemen. Deze deskundigheid wordt bijgehouden door bij- en nascholing. Ieder kind heeft een mentor toegewezen gekregen. Deze mentor concentreert zich extra op de ontwikkeling van het kind en bespreekt deze met de ouders. Gesprekken met ouders kunnen aanleiding zijn tot gericht observeren. Uiteindelijk kan dit leiden tot extra ondersteuning door bijvoorbeeld een extern begeleider. In uitzonderlijke gevallen kan in overleg met medewerkers via Vroeg Erbij een verwijzing plaatsvinden. Gericht observeren gebeurt altijd alleen in overleg en met toestemming van ouders.

Uitgangspunten en werkwijze:

- De mentor draagt in het Kinderdagverblijf samen met de ouders de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelingsproces van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers hebben onderling regelmatig overleg over de kinderen.
- Indien nodig proberen zij oplossingen te zoeken.
- Het is belangrijk om vroegtijdig te signaleren en te observeren om de ontwikkeling van het kind te kunnen stimuleren.
- Wanneer de pedagogisch medewerker en/of mentor signaleert dat een kind opvallend gedrag vertoont (of achterblijft in een ontwikkeling) kijkt, handelt en observeert ze heel bewust. Dit gebeurt altijd met toestemming van de ouders.
- Overdracht naar de ouders gebeurt dagelijks mondeling tijdens de haal/breng momenten. Daarnaast is een 10 minuten gesprek op aanvraag van leidster of ouder mogelijk.
- Indien nodig kan, met toestemming van de ouders, de mentor overleggen met de wijkverpleegkundige. In dit overleg kan besloten worden om de extern begeleider te raadplegen. Deze begeleider stelt samen met de ouders en pedagogisch medewerker een handelingsplan op voor de leidsters.

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt

Niet altijd verloopt de ontwikkeling van een kind volgens verwachting. Soms krijgen we ook te maken met gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen. Wij hebben samen met de ouders een signalerende rol, maar kunnen niet diagnosticeren. Zodra onze pedagogisch medewerkers zich zorgen maken, wordt dit met de ouders besproken. Wij horen het ook graag van de ouders als die zich zorgen maken. Samen zullen we dan bekijken hoe de zorgen kunnen worden weggenomen en hoe het kind extra kan worden ondersteund en gestimuleerd in zijn ontwikkeling.

6.6 Observatiesysteem Doen, praten en bewegen

Ieder kind op het Kinderdagverblijf wordt structureel geobserveerd.

Wij werken vanaf 1 september 2019 met het complete kindvolgsysteem; Doen, praten en bewegen. Hiermee kunnen de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van 0-4 jarigen, op het gebied van motoriek, spraak/taal en sociale competenties volgen en stimuleren. De vragen in de observatielijst gaan over concreet observeerbaar gedrag.

Observatielijsten

Pedagogisch medewerkers kunnen aan de hand van de vragen in de observatielijsten de ontwikkeling van het kind beoordelen. De vragen gaan over concreet te observeren gedrag en geven een goed beeld van de spraak/taal, sociaal emotionele en motorische ontwikkeling van baby's, dreumesen en peuters.

Handelingssuggesties

Vanuit de ingevulde vragenlijst worden handelingssuggesties geboden. De handelingssuggesties bieden mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind extra te stimuleren. Pedagogisch medewerkers krijgen advies over daadwerkelijke acties die het kind extra helpen bij de ontwikkeling.

De observatielijsten zijn een vast onderdeel van gesprek tijdens de 10 minutengesprekken die jaarlijks plaatsvinden met de ouders/verzorgers. Ouders kunnen zichzelf inschrijven op verschillende aangeboden data om met de mentor van hun kind(eren) in gesprek te gaan en de observatielijsten door te nemen.

7. Sfeer op de groep

Sfeer is belangrijk op de groep. Een goede sfeer draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Dat is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. In dit hoofdstuk worden de aspecten beschreven die van invloed zijn op de sfeer.

7.1 Ruimte: indeling en aankleding

Het Kinderdagverblijf en de Peutergroep is ingedeeld in gezellige, overzichtelijke hoeken. Zo is er een bouwhoek voor de lego en blokken, een speelhoek om rollenspellen te spelen. Centraal in de ruimte staat de grote groepstafel.

Het spelmateriaal is uitdagend, fantasierijk en past bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Wij dragen waar mogelijk samen met de kinderen, verantwoordelijkheid voor de verzorging, uitstraling en aankleding van de groep. We leren kinderen om op te ruimen waarmee ze gespeeld hebben. Hiermee stimuleren wij de zelfstandigheid, participatie, het groepsgevoel en het verantwoordelijkheidsgevoel. Bovendien blijven ruimtes zo overzichtelijk en voorkomen we dat kinderen overprikkeld raken. Een overprikkeld kind komt moeilijker tot spel, omdat er steeds iets nieuws is wat zijn aandacht vraagt. We vinden geconcentreerd spelen belangrijk, omdat spelen de manier is waarop kinderen leren.

7.2 Bijzondere momenten

Aan bepaalde gebeurtenissen in het leven van het kind besteden we bijzondere aandacht. We vieren verjaardagen. We besteden ook aandacht aan feesten en feestdagen vanuit de culturele achtergrond van de kinderen op onze groep. Sinterklaas en Kerst worden op het kinderdagverblijf gevierd.

Elk feestje kent zijn eigen, vaste rituelen, die ervoor zorgen dat de kinderen weten wat er komen gaat. Zo ervaren ze een gevoel van zekerheid en veiligheid.

Verjaardagen van kinderen worden in de groep gevierd volgens vast patroon; er wordt voor de jarige gezongen, hij/ zij mag trakteren en mag zitten op de verjaardag stoel. Hierna bedanken we de jarige voor de traktatie.

We vinden het ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan het afscheidsfeestje; het kind kan een periode afsluiten en aan een nieuw 'avontuur' beginnen, de basisschool. Hij neemt afscheid van de oude groep, van de groepsgenootjes en de pedagogisch medewerkers en van gebruiken en gewoonten. Ook voor de 'achterblijvers' is afscheid nemen belangrijk. Zij missen immers een groepsgenootje. Door steeds dezelfde rituelen terug te laten komen, worden kinderen gesteund en begeleid in het zetten van de volgende stap.

De betrokkenheid van de kinderen onderling speelt bij de bijzondere momenten een belangrijke rol. Samenwerken, rekening houden met elkaar en respect hebben voor anderen zijn allemaal aspecten van betrokkenheid die aan bod komen. Vanuit die betrokkenheid besteden we bijvoorbeeld ook speciale aandacht aan een kind dat een broertje of zusje heeft gekregen, of een kind dat er niet bij kan zijn omdat hij ziek is.

Sensitiviteit is een belangrijke attitude van pedagogisch medewerkers. Wij stellen ons sensitief op en maken vanuit betrokkenheid de kinderen sociaal attent op elkaar. We hebben aandacht voor het individuele kind en voor de groep. Wij herkennen en benoemen emoties en zorgen voor een ontspannen en vrolijke sfeer.

7.3 Belonen en corrigeren

Wij belonen positief en gewenst gedrag van kinderen zoveel mogelijk met een compliment. Uitgangspunt hierbij is dat een kind meer leert van belonen dan van corrigeren. Wij spreken kinderen aan op hun gedrag, niet op wat of hoe ze zijn. Als er sprake is van ongewenst of lastig gedrag, dan

zullen we proberen te achterhalen wat de reden hiervan is. Wij staan open voor deze achterliggende gevoelens, zodat we het negatieve gedrag kunnen ombuigen naar positief gedrag.

Als kinderen in een conflictsituatie komen, grijpen we niet direct in. We stellen ze in staat de situatie zelf op te lossen, omdat dat belangrijk is voor hun ontwikkeling naar zelfstandigheid. We ondersteunen hen als ze er zelf niet uitkomen of als de veiligheid (fysiek en of emotioneel) in gevaar komt.

We brengen de ouders op de hoogte als zij hun kind komen ophalen. We lichten ze in over de voorgevallen situatie en over hoe de pedagogisch medewerker gehandeld heeft. Bij herhaling van gedrag dat tot conflicten leidt, bespreken we met de ouder of ze dit herkennen, hoe zij ermee omgaan en hoe we gezamenlijk met dit gedrag omgaan.

8. Oudercontacten

8.1 Het doel

Het doel van de oudercontacten is om een vertrouwensband en een goede samenwerking op te bouwen en ervoor te zorgen dat de twee opvoedomgevingen, thuis en de kinderopvang, goed op elkaar zijn afgestemd. Dat vereist zoveel mogelijk afstemming tussen de pedagogisch medewerker en de ouders. We leren de kinderen goed kennen en wisselen ervaringen en aanpak uit.

8.2 Breng- en haalmomenten

De breng en haalmomenten in onze kinderopvang zijn flexibel. Ouders hebben altijd de mogelijkheid om hun kind(eren) te komen halen.

8.3 Gesprekken

Intakegesprek

Wanneer een kind definitief geplaatst wordt in ons Kinderdagverblijf, nodigen we de ouder uit voor een kennismakings-/intakegesprek. Dat doet één van onze pedagogisch medewerkers. Bij voorkeur is hierbij ook het kind aanwezig. Tijdens dit gesprek wisselen we informatie uit en kan het kind alvast kennismaken met groepsgenootjes en groepsleiding.

Oudergesprek

Ouders kunnen op eigen initiatief een oudergesprek aanvragen. Er kunnen ook andere momenten aanleidingen zijn voor een oudergesprek, zowel op initiatief van de ouders als van een van onze pedagogisch medewerkers. Wanneer wij ons zorgen maken of opvallend gedrag zien, zullen wij direct het gesprek met de ouders aangaan en niet wachten tot er een oudergesprek gepland is. Daarnaast ontvangen ouders minimaal eens per jaar een uitnodiging om zich in te schrijven voor een 10 minuten gesprek waarin de pedagogisch medewerker (mentor) samen met de ouders/verzorgers een gesprek aangaat waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat. De observatieformulieren vormen de leidraad.

8.4 Schriftelijke informatie

Nieuwsbrief

De nieuwsbrief van Kinderopvang Dapper komt circa 1 keer per 2 maanden uit. Hierin staan de belangrijkste wetwijzigingen van de overheid, beleidswijzigingen binnen de kinderopvang en andere mededelingen. Daarnaast vindt u er informatie over belevenissen op het kinderdagverblijf, het thema waar mee gewerkt. Tevens vermelden we desbetreffende informatie in de nieuwsbrieven van school.

8.5 Oudercommissie

De oudercommissie van onze kinderopvang behartigt de belangen van kinderen en ouders van onze vestiging, bevordert de communicatie tussen de ouders en de medewerkers en adviseert over onder meer dagprogramma, spel- en ontwikkelingsactiviteiten, veiligheid en gezondheid binnen de voorschool. De bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing verlopen volgens het Reglement Oudercommissies.

8.6 Personeel en opleiding

Alle pedagogisch medewerkers in ons team zijn gekwalificeerd. De kwalificatie-eisen om als pedagogisch medewerker te mogen werken zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang. De pedagogisch medewerkers zijn allen in het bezit van minimaal SAW 3, Nederlands op 3f, Kinder-EHBO. Alle pedagogisch medewerkers zijn geschoold voor de cursus "Werken met baby's".

8.7 Veiligheid en gezondheid

Per 2018 vervalt de oude vastgestelde risico-inventarisatie. Hiervoor komt in de plaats een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid. In de praktijk wordt er gehandeld zoals in het veiligheids- en gezondheidsbeleid beschreven is.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen grote en kleine risico's voor de veiligheid en de gezondheid van kinderen. We beschermen kinderen tegen grote risico's en we leren kinderen om gaan met kleine risico's.

Nu het niet meer voorschreven staat welke risico's er zijn worden medewerkers zich meer bewust van de mogelijke risico's en het voeren van een goed beleid op risico's. In vergaderingen maar ook onder werktijd leidt dit tot gesprekken welke risico's zich voordoen bij onze kinderopvang.

Het beleid wordt continu geactualiseerd, geëvalueerd en bijgewerkt.

De risico's zijn uitgewerkt in het beleid, voor de maatregelen wordt je verwezen naar een protocol. Ook wordt er beschreven hoe de achterwacht is geregeld en hoe het vierogenprincipe wordt toegepast.

Het veiligheids- en gezondheidsbeleid is inzichtelijk voor pedagogisch medewerkers en ouders, deze ligt op onze vestigingen ter inzage. De oudercommissie heeft adviesrecht over het veiligheids- en gezondheidsbeleid.

9. Niet tevreden? Vertel het ons.

Het kan voorkomen dat ouders een opmerking, een wens, een meningsverschil of een klacht hebben. Ons streven is dat ouders dit eerst bespreekbaar maakt met de medewerker om wie het gaat, of met de directie.

Klachtenreglement

Voor meer informatie over de klachtenprocedure verwijzen wij u naar onze pedagogisch medewerker, zij kan u op verzoek een uitgeprinte versie verstrekken. Tevens hangen op alle locaties een uitgeprinte versie, deze kunnen ouders inzien zonder er naar te hoeven vragen.

Geschillencommissie

Indien de klacht intern niet naar tevredenheid opgelost wordt, kunt u als ouder een beroep doen op de geschillencommissie. Zie hiervoor onze klachtenprocedure die te vinden is op de website van Kinderopvang Dapper of op te vragen is bij onze pedagogisch medewerker.